

Voor de verklaring dezer krampen verwijs ik U naar mijn opstel, waarin ik getracht heb de plaatselijke en de verwijderde pijnen, de vermoeidheid en de spierkrampen en ook de oedemen te verklaren. De pijnen, die door de zooltjes verdwijnen, hebben soms een echt neuralgisch karakter. In dit *Tijdschrift*, Deel I, 1901, n°. 25 schrijft VAN DER WEYDE in een referaat over *Meralgia paraesthetica, een symptoom van platvoet*: „volgens PAL is platvoet dik- „wijls de oorzaak der meralgie. Althans in zes gevallen, waarvan één uit- „voerig wordt beschreven, mocht het hem gelukken genezing te verkrijgen „door het bekende middel tegen platvoet, het plaatsen van een zooltje in „den schoen”.

Dat de nachtelijke kuitkrampen door lederen platvoetzooltjes slechts verminderden, slechts tijdelijk wegbleven en niet geheel verdwenen, zal veroorzaakt zijn, hetzij door het niet-zuiver-passen, hetzij door het doorzakken van het leder. Zonder twijfel zal bij een proef met goed passende stalen zooltjes het succes volkomen zijn.

U dankende voor de mededeeling uwer interessante waarnemingen.

collegialiter

M. JAGERINK.

Rotterdam, 7 Jan. 1902.

Aan J. GERARD MILO, arts te 's-Gravenhage.

Waarde collega!

Het komt mij voor, dat gij U zóóveel moeite gegeven hebt om de klachten der lijdens uit mijn oorspronkelijk stuk in 11 groepen te rangschikken en dat deze telling U zóó heeft beziggehouden, dat gij den inhoud vergeten hadt, toen gij uw ingezonden stuk schreef. Immers gij beweert, dat er uit mijn stuk een miskenning spreekt van de aetiologie; iets verder zegt gij zeer beslist: „Er bestaat toch heden ten dage geen twijfel of de statische ge- „acquireerde platvoet heeft zijn ontstaan te danken aan de wanverhouding, „die bestaat tusschen het voetgewelf en de belasting die er op inwerkt” en herhaaldelijk geef ik dezelfde oorzaak op voor de beweeglijke voetbeenderen; hoewel ik deze meening met voorbeelden staafde o. a. bij zwangeren en bij pleegzusters vraagt gij toch nog „hoe ontstaat die al te groote be- „weeglijkheid”.

Ook op uw vraag, „waaruit de al te groote beweeglijkheid blijkt”, vindt gij zóó herhaaldelijk in mijn opstel een antwoord, dat ik U daarheen kan verwijzen.

Of mijn therapie causaal is? Neen zeker niet; evenmin als gij door uw systematische spieroefeningen of door uw massage, hef ik de oorzaak der aandoening — de met betrekking tot de sterkte van het voetgewelf te groote of te langdurige belasting — op.

De therapie is, zooals gij terecht zegt, symptomatisch, palliatief. Niemand, die mijn opstel leest, zal daaraan twifelen: de aanhef, elke bladzijde, het résumé spreken duidelijk genoeg; zelfs in de laatste vier woorden vindt gij nog: „opheffing der klachten”. Opzettelijk spreek ik in mijn opstel alleen van opheffing der klachten en nergens van genezing der beweeglijke voetbeenderen, omdat de genezing niet objectief is te constateeren. Van genezing

is in mijn opstel alleen sprake bij platvoeten en bij naar binnen staande enkels, omdat ik hierbij de genezing talrijke malen heb waargenomen.

De „frappante analogie” tusschen de aetiologie van scoliose en platvoet is niet onverdienstelijk gevonden. De gevolgtrekking echter, dat er bij mij een ommekeer in inzichten bestaat omtrent de behandeling bij volkomen analoge symptomencomplexen, ontken ik ten sterkste. Gij kent mijn grooten, principielen afkeer van corsetten, maar verzwijgt, dat gij nog onlangs mij toegegeven hebt, dat van een redressie van scoliose door een corset geen sprake kan zijn; uit uw schrijven blijkt, dat gij de werking van een steunapparaat bij scoliose gelijk stelt met die van een zooltje bij doorgezakten voet, zoodat het een inconsequentie is, dat gij een „voetsteunsel gewenscht dikwerf noodzakelijk” acht.

Het is mij zeer aangenaam, dat uw schrijven mij de gelegenheid biedt de werking van het zooltje nader te verklaren. Door het zooltje worden de voetbeenderen in hun goede ligging gefixeerd, het zooltje verhindert, dat door de belasting het voetgewelf kan doorzakken, zoodat de verlengde banden gelegenheid hebben zich weder te verkorten; zij worden niet bij elken stap gerekt. *Vereischte* is echter dat zij bij loopen en staan *aanhoudend* gebruikt worden. Maar de zolen doen meer.

De spieren, die den voet moeten ophouden, nemen weer haar oorspronkelijke positie in. Zij worden niet *aanhoudend* gerekt en krijgen haar normale functie terug. Zij functionneeren beter en gemakkelijker dan voorheen en worden daardoor sterker. En dat dit werkelijk zoo is, volgt daaruit, dat de onderbeenspieren bij lijders aan platvoetklachten veelal abnormaal dun zijn en nog meer uit het feit, dat de te dunne onderbeenen weer omvangrijker worden door het gebruik der zolen.

Rotterdam, Jan. 1902.

collegialiter

M. JAGERINK.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Pokken. De ziekte gaat geregeld voort zich uit te breiden. Terwijl in de week van 21 tot 28 Dec. 225 gevallen voorkwamen, steeg dit aantal in de volgende week tot 261 gevallen, en in de week van 4 tot 11 Januari 1902 zelfs tot 305. Het aantal sterfgevallen, dat in de laatste weken ongeveer 25 per week had bedragen, klom in die week tot 45, terwijl ook in de omgeving van Londen eenige sterfgevallen voorkwamen. Op Zaterdag 11 Januari waren 872 patiënten met pokken onder behandeling.

Volgens een statistiek gedurende het heerschen der tegenwoordige epidemie opgemaakt vertoonden 760 gevaccineerde personen een mortaliteit van 14 pCt., en 190 niet-gevaccineerden een mortaliteit van 50 pCt.

Ook in de buurt van Swansea in Wales zijn pokken uitgebroken; een meisje lijdende aan die ziekte, aan wie toegestaan was van Londen te ver-